

St. Machutusweg 2a

5364 RB Escharen

Tel.: 0486-472256

E-mail: info@de-ester.nl

Website: www.de-ester.nl

Protocol Pesten

Inhoudsopgave

Uitgangspunten	3
Voorwaarden	5
Het probleem dat pesten heet	6
Signalen van pesten kunnen zijn	7
Hoe willen wij met pesten omgaan	8
Gedragsregels/afspraken om pesten te signaleren:	9
Regels die gelden in alle groepen:.....	10
Aanpak van pestgedrag in vijf stappen.....	11
Adviezen aan de kinderen en de ouders van onze school:.....	15

Uitgangspunten

Pesten is een welgekend fenomeen en u zult het waarschijnlijk zelf meegemaakt hebben en/of er regelmatig toeschouwer van zijn. Pesten komt in het basisonderwijs voor bij 1 op de 4 kinderen. Maar wat valt er nou precies onder pesten? Een vaak voorkomende definitie van pesten is de volgende: het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door één of meerdere individuen op een persoon, die niet in staat is om zichzelf te verdedigen. Vaak is de macht bij pesten ongelijk verdeeld. Ook komt pesten vaak niet één keer voor, maar wordt één kind meerdere malen gepest. Het uitgangspunt is dat je elkaar behandelt op een manier waarop je zelf behandeld wil worden. Met andere woorden: doe niet wat je zelf ook niet prettig vindt!

Pesten kan vele vormen aannemen. Over het algemeen wordt er onderscheid gemaakt tussen fysiek en verbaal pesten en pesten gericht op relaties. Hieronder vindt u een lijst met veel voorkomende vormen van pesten:

- Schoppen, slaan, duwen
- Negatieve roddels over iemand verspreiden
- Iemand expres buiten de groep houden
- Iemand negeren
- Vernederen
- Iemand uitlachen, belachelijk maken
- Zorgen dat andere mensen vervelend tegen iemand gaan doen
- Spullen van iemand kapot maken
- Bedreigen, achtervolgen
- Dwingen om spullen af te geven
- Het slachtoffer in de les voortdurend afleiden, zodat wanneer het slachtoffer iets terug zegt of terugslaat straf krijgt van de leraar.

Bij jongens is meer sprake van fysiek pesten: schoppen, slaan en duwen. Meisjes pesten minder openlijk dan jongens en vaak op een subtiele manier. Het pesten is meer gericht op het beïnvloeden van relaties. Ze pesten meer met woorden, maken geniepige opmerkingen of sluiten andere kinderen buiten.

Een onderscheid wat ook wordt gemaakt is individueel en groepsgewijs pesten. Het is gebleken dat meisjes minder individueel pesten, maar meer met groepsvorming in de zin van er al dan niet bij te horen.

Verskil tussen pesten en plagen

Het is vaak moeilijk om een grens te trekken tussen plagen en pesten. Pesten wordt dan ook wel eens geïnterpreteerd als een plagerij of een onschuldig spelletje. Het verschil is dat pesten veel verder gaat dan plagen.

Zo is een belangrijk onderscheid dat pesten op regelmatige basis plaats vindt, terwijl plagen incidenteel plaats vindt. Daarnaast begint plagen vaak spontaan zonder kwade bijbedoelingen. Ook is er, in tegenstelling tot pesten, bij plagen geen sprake van machtsverhoudingen. De ene keer plaagt de een de ander en de andere keer de ander de een. Plagen is elkaar op een gelijkwaardige manier voor gek zetten. Er is geen echte winnaar of verliezer. Plagen kan wel net als pesten als vervelend ervaren worden, maar bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is deze in staat zich te verweren.

Uitgangspunten van dit PESTPROTOCOL zijn:

- Alle kinderen horen zich in hun basisschoolperiode veilig te voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Zowel fysiek als emotioneel moet het veilig zijn voor de kinderen.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!
- Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
- Het uitgangspunt is dat je elkaar behandelt op een manier waarop je zelf behandeld wil worden. Met andere woorden: doe niet wat je zelf ook niet prettig vindt!

Voorwaarden:

Pesten komt helaas nog teveel voor op scholen. Het is een probleem dat wij onder ogen willen zien (erkennen) en (daarom ook) op onze school serieus aan willen pakken en willen voorkomen.

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

Voorwaarden

- Het is belangrijk dat kinderen beseffen dat het melden van pestgedrag geen klikken is.
- De leerkracht reageert altijd serieus op een melding van pestgedrag
- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Door lessen Sociaal Emotionele Ontwikkeling van de methodes Goed Gedaan en Rots en Water willen wij de kinderen van de Ester wegwijzen maken in de sociale omgang met anderen. Dus ook met het thema pesten.
- Een gesprek met de pestkop is van essentieel belang. Ga na of de pester de gemaakte afspraken nog weet en probeer de achterliggende gedachten te vangen. (er ligt altijd iets achter). Iemand doet iets niet zomaar.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch (weer) de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. Als ouders/leerkracht en betrokken kind(eren) er samen niet uitkomen en het pestgedrag niet de kop in kunnen drukken kan een van de vertrouwenspersonen van de Ester ingeschakeld worden. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren. De vertrouwenspersonen van De Ester zijn: Iris Renkens en Marieke Keijzers.
- Op iedere school is een vertrouwenspersoon aangesteld. Zij hebben cursussen gevolgd om met deze problematiek om te gaan.
- De vertrouwenspersoon kan nooit de eigen leerkracht zijn, vandaar dat er twee vertrouwenspersonen op school aanwezig zijn.

Het probleem dat PESTEN heet

- De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt er gepest.
- Een pestproject alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

Wat doet de Ester om het Pesten te voorkomen?

- Wij werken op de Ester met twee gecombineerde methodes waaruit de leerlingen les krijgen. Het zijn de methodes “Goed Gedaan” en “Rots en Water”. De thema’s van Goed Gedaan komen jaarlijks aan bod en worden ondersteunt met ouderbrieven die via de website verspreid worden. De lessen vinden wekelijks plaats. In de bovenbouw wordt het programma aangevuld met oefeningen uit de methode Rots en Water om zo kinderen weerbaarder te maken en inzicht te geven in het gedrag van hun omgeving. Zo komen alle lessen en thema’s in een schooljaar aan bod.
- Twee keer per jaar vullen de leerkrachten van groep 1 t/m 5 de Scol-lijst in. Dit is ons sociaal emotioneel leerlingvolgsysteem. Bij de groepen 6 t/m 8 vullen de leerkrachten en de leerlingen deze lijst twee keer per jaar in.
- In de klas worden er ook regels opgesteld met de kinderen waar de klas zich aan houdt.
- In de klas vinden er preventief veel gesprekken plaats over pesten, klieren en andere onderwerpen waar de kinderen mee te maken kunnen krijgen op sociaal emotioneel gebied. Vooral als leerkrachten merken dat er zaken spelen in de groep wordt er veelvuldig over gesproken.
- Mochten er kinderen zijn die elkaar opzoeken en die niet op een prettige manier met elkaar omgaan, vinden er gesprekken plaats tussen deze leerlingen om zo tot een oplossing te komen.
- Mochten zaken langer spelen en de leerkrachten moeilijk tot een oplossing kunnen komen tussen bepaalde kinderen worden de ouders bij het gesprek betrokken.
- Na een incident volgt een oplossingsgericht gesprek met de betrokken kinderen en/of de hele groep.

Signalen van pesten kunnen zijn

- Niet meer naar school, sportclub of vereniging willen, uitvluchten verzinnen
- Niets meer vertellen over school
- Laag zelfvertrouwen bij kinderen bemerken
- Geen klasgenoten mee naar huis nemen
- Mindere prestaties leveren
- Slaapproblemen, nachtmerries
- Concentratieproblemen
- Somber, futloos of teruggetrokken gedrag
- Lichamelijke klachten, zoals hoofdpijn of buikpijn, moeheid
- Blauwe plekken
- Beschadigde of kwijtgeraakte spullen.
- Overdreven een bepaalde kant op slaan, dan je gewend bent bij het kind. Van stil naar TE sociaal en omgekeerd.

Uitingen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

Met woorden:

- belachelijk maken (altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen, opmerkingen maken over kleding)
- uitlachen (zogenaamd leuke opmerkingen maken over een klasgenoot)
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven, e-mails of sms-berichten sturen
- beledigen, kleineren, vernederen
- roddelen
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Lichamelijk:

- buiten school opwachten, trekken, duwen, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna lopen of rijden
- klem zetten of opsluiten

Anders:

- doodzwijgen of buitensluiten bij gesprekken of activiteiten, isoleren
- spullen aftroggelen of geld afpersen
- bezittingen afpakken en/of kapot maken
- naar het huis van het slachtoffer gaan

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden. Op deze manier kan pesten vroegtijdig signaleerd worden.

Hoe willen wij met pesten omgaan?

- In het kader van de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen stellen wij onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in de groep en aanpak van ruzies aan de orde.
- Werken met de methodes Goed Gedaan en onderdelen van Rots en Water om zo alle onderwerpen waar kinderen op sociaal emotioneel gebied tegenaan kunnen lopen aan bod te laten komen.
- Klassengesprekken zijn hierbij van groot belang.
- Andere werkvormen zijn ook denkbaar of inzetbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen. Sancties volgen, binnen de door de school gestelde norm.
- Wij zullen pesten niet negeren, maar corrigeren!
- Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken en naleven van regels voor de leerlingen.
- We vinden het belangrijk uit te zoeken waarom een kind pest. En andersom ook waarom een kind gepest wordt. Ieder heeft een rol. Bewust of onbewust. Ook het gepeste kind heeft een bijdrage waar het misschien wat mee kan doen.

Gedragsregels/afspraken om pesten te signaleren

REGEL 1:

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij:

- als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt je er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Voor alles is een oplossing!

REGEL 2:

Alle leerlingen zijn verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep. Het is dan ook de bedoeling dat medeleerlingen proberen het pesten bij de leerkracht aan te kaarten.

REGEL 3:

Samenwerken zonder bemoeienissen:

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met de ouders. Waar het gaat om de aanpak van het pestprobleem op school zelf blijft de inbreng van de ouders bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school. Daarbuiten hebben de ouders hun eigen verantwoordelijkheid en dienen ze hulp te bieden aan hun kind.

REGELS DIE GELDEN IN ALLE GROEPEN:

1. Doe niets bij een ander kind, wat jezelf ook niet prettig zou vinden.
2. Kom niet aan een ander als de ander dat niet wil.
3. We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden
4. Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben (je komt niet aan de ander). Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf.
5. Aan de juf of meester vertellen als er iets gebeurt wat je bij jezelf of bij een ander niet prettig of gevaarlijk vindt.
6. Word je gepest praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
7. Uitslachten, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
8. Niet aan spullen van een ander zitten
9. Luisteren naar elkaar
10. Iemand niet op het uiterlijk beoordelen of beoordeeld worden
11. Nieuwe kinderen willen we goed ontvangen en opvangen. Zij zijn ook welkom op onze school.
12. Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan
13. Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.
14. Blijft de pester doorgaan dan aan de meester of juf vertellen. *Kinderen die pesten werken zichzelf in de nesten !!!!!*

Deze regels gelden op school en daarbuiten

Toevoeging:

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht. Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zgn. groepsregels. Zowel schoolregels als groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

We bieden alle regels tegelijk aan. De regel die besproken wordt hangt goed zichtbaar in het lokaal.

Aanpak van pestgedrag in vijf stappen

STAP 1:

Leerkracht praat met de pester en de gepeste.

Hiervoor hanteren we het volgende stappenplan:

- Situatie wordt in kaart gebracht. In gesprek gaan met beide partijen met accent op zelf oplossen, als dat niet kan verder met de volgende stappen.
- Leerkracht meldt pestgedrag in het team.
- Een week lang wordt de dag geëvalueerd met beide partijen. Dit wordt ook vastgelegd en ondertekend door de pester en de gepeste.
- Hierna volgt een week zonder dag-evaluatie met beide partijen. Leerkracht observeert, met (indien nodig) verslaglegging.
- Leerkracht heeft eindgesprek met beide partijen; verslaglegging hiervan in het digitale leerling-dossier.

Bij aanhoudend pestgedrag treedt de volgende stap in werking. Na elke volgende stap volgt er een evaluatiegesprek met de gepeste.

STAP 2A:

- De leerkracht treedt in gesprek met de ouders van de pester en de ouders van het gepeste kind.
De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft stap 1 vastgelegd in het digitale leerling-dossier en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.
- Bij inschakeling van ouders wordt protocol schorsing/verwijdering aangekaart (time-out).

Bij aanhoudend pestgedrag treedt de volgende stap in werking.

STAP 2B: (straf voor pester)

- Een of meerdere pauzes binnen blijven
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem
- Door gesprek: erkenning van zijn pestgedrag en zo bewustwording bijbrengen voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.
- Vertrouwenspersoon wordt ingelicht.

Bij aanhoudend pestgedrag treedt de volgende stap in werking.

STAP 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school (time-out)
- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.
- Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.
- De directie doet anoniem melding in de MR.

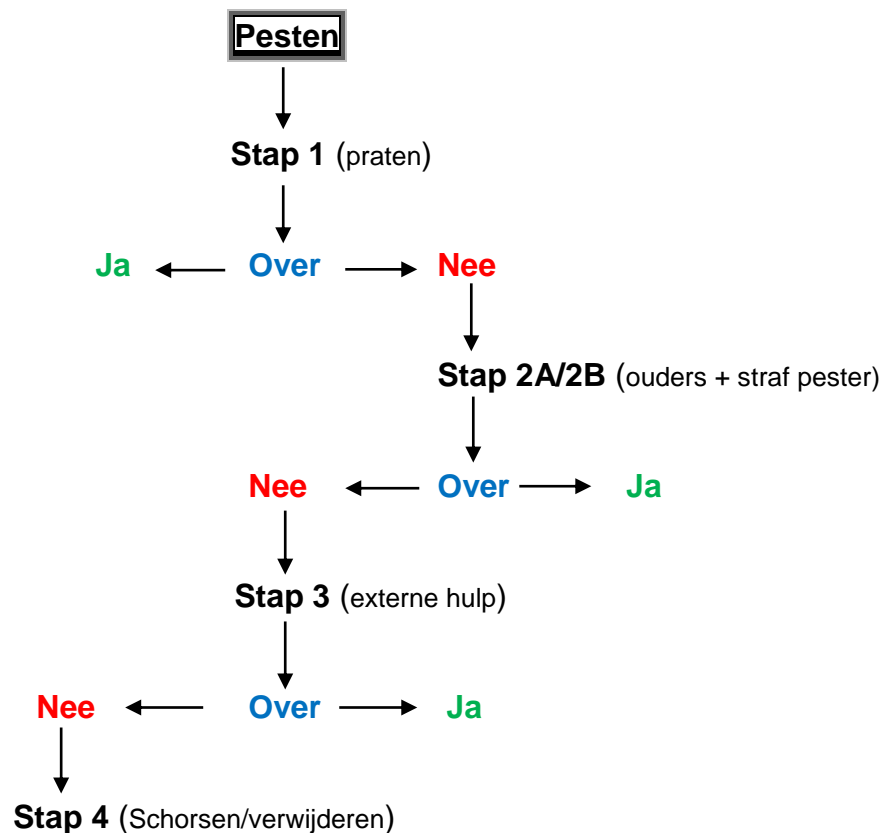
Bij aanhoudend pestgedrag treedt de volgende stap in werking.

STAP 4:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

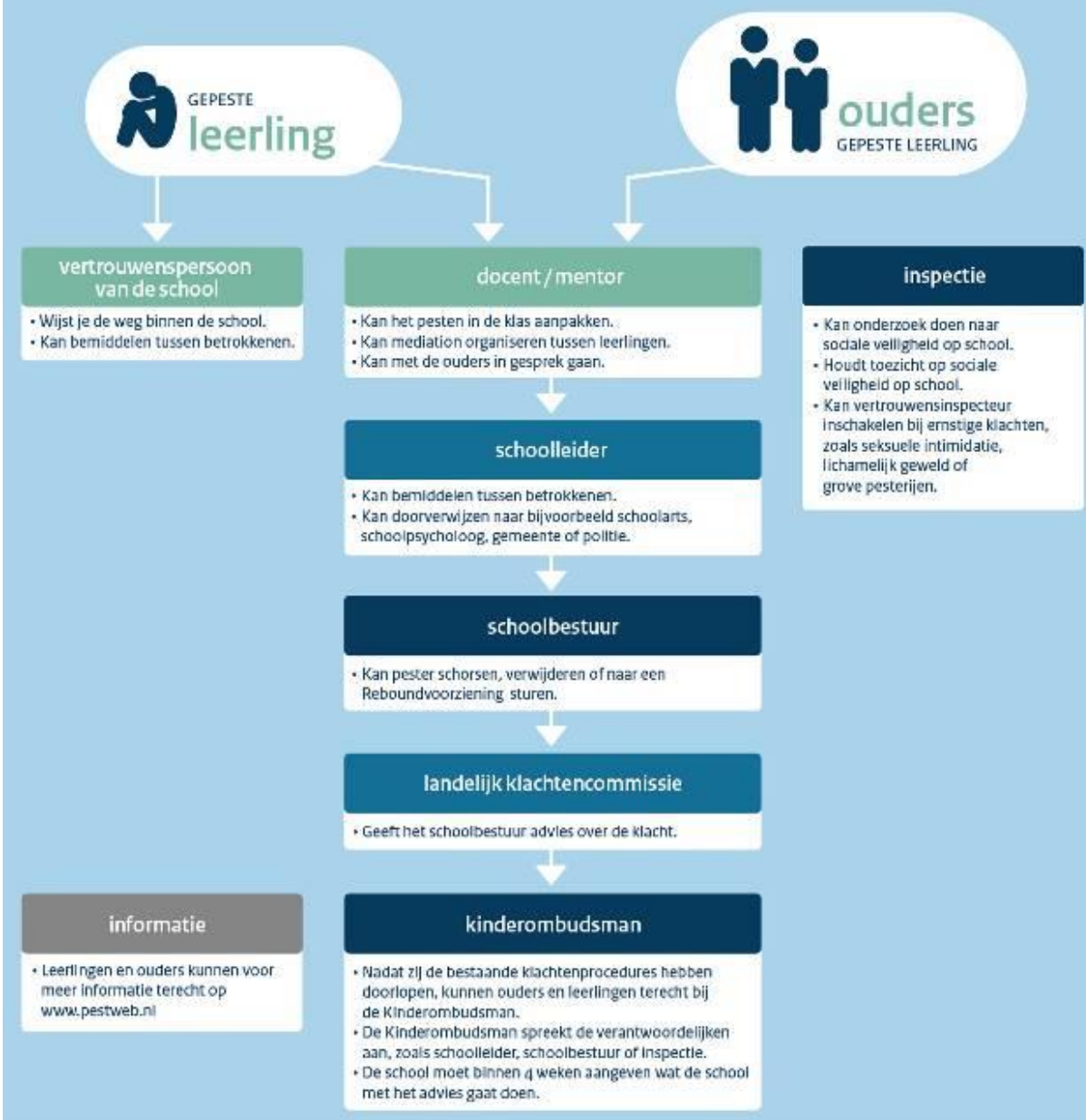
BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: waarom, hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie. Bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil. Bij welke oplossing voelt het kind zich prettig.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken. Positief gedrag/kwaliteiten benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Aparte gesprekken met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet over beschermen. Bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen. Laat het gepeste kind inderdaad zich bewust zijn van zijn eigen rol in het geheel.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Inschakelen hulp; .vertrouwenspersoon, sociale vaardigheidstrainingen ; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Het officiële stroomdiagram vanuit het Ministerie van Onderwijs

Pesten: waar kan ik terecht?

BEGELEIDING VAN DE PESTER:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- (h)erkenning van pestgedrag.
- Laat inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Welgemeende excuses aan laten bieden.
- In laten zien dat:
 - Pesten verboden is in en om de school:
 - Wij houden ons aan deze regel;
 - Straffen als het kind wel pest;
 - Belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren om niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten het gepeste kind heeft.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp; vertrouwenspersoon, sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

Adviezen aan de kinderen en de ouders van onze school

Ouders van gepeste kinderen:

- Raak niet in paniek, elk kind loopt de kans om gepest te worden!
- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind. (zeg nooit dat het “de eigen schuld” is of dat uw kind “het zelf uitlokt”. Niemand heeft het recht om te pesten, om welke reden dan ook).
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport. Als er sprake is van sociale onhandigheid.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt. Er is voor alles een oplossing.

Ouders van pesters:

- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Neem het probleem van uw kind serieus. Maak dit gedrag bespreekbaar.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet. Bevraag het inlevend vermogen/de empathie van uw kind.
- Besteed extra positieve aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Ga respectvol met elkaar om en neem elkaar serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

TIPS VOOR HET KIND DAT GEPEST WORDT:

- Het is belangrijk om te weten dat er nooit een reden mag zijn om jou te pesten. Iedereen heeft het recht om zichzelf te zijn.
- Vertel het aan je ouders of schrijf het voor hen op als je het moeilijk vindt om erover te praten.
- Ga ermee naar je juf of meester of iemand anders van wie je denkt dat hij of zij je begrijpt en je zal helpen.
- Vraag je ouders om hulp en vraag school om hulp.
- Probeer samen af te spreken dat als zij iets gaan doen, zij dit eerst met jou moeten bespreken zodat je niet voor verrassingen komt te staan.
- Bedenk voor jezelf een leuke sport of hobby waardoor je andere kinderen tegenkomt. De kans is groot dat je het daar naar je zin hebt en dat je weer wat zelfvertrouwen krijgt.

Directie, leerkrachten en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit PESTPROTOCOL.